Jan Velíšek

A zase zkusíš ráno vstát

machart

machart

text © Jan Velíšek, 2026
cover & illustrations © Kameel Machart, 2026
ISBN: 978-80-7656-152-6

Jan Velíšek

A ZASE ZKUSÍŠ RÁNO VSTÁT

ilustroval
Kameel Machart

Jsou smutky staříka, když mrakopravců slova
něžně ho lákají do odřeného křesla.
Utichá nepokoj a Charón chystá vesla...
I tenhle smutek znám. Chci znova, Bože, znova!

Můj odvážný čtenáři,
zdá se mi, že jakmile autor začne citovat sám sebe, signalizuje to úbytek jeho tvůrčích sil (nevím, jak to napsat, aby to neznělo tak nabubřele) – tak vidíte.

Pravda je, že od Malého hejna bílých vran, knížky, kterou jsme udělali s Honzou Šroubkem, uplynulo čtrnáct let. To je doba, která je znát i u mužského. No ano, zestárnul jsem poněkud.

Zatímco za Klémy se horovalo za kolektiv, a mnozí tomu i věřili, za Gusty se bojovalo spíš za klid k poctivé práci, nerušené živly, a nevěřil tomu nikdo. Dnes se profesionální poputčici mocných zhlédli v mediálních drbech, pokrytecké politické korektnosti, popleteném sexuálním rovnostářství atd. - a ve statistice.

Těm posledním částečně vyhovím: Celkem jsem zplodil asi 400 – 500 textů, jimž tvrdohlavě odmítám říkat básně. Z toho hudbou opatřeno a provozováno je podle OSA asi 60 – 65, zejména kapelou Tři dny na břiše Pavla Machače, Irenou Zlámalovou, ASPM Honzy Spáleného a díky desce GaBaRet i Gábinou Vermelho a její kapelou GaRe. A Vláďou Čápem, jemuž dneska na playlistu už zbyla jen jediná.

No, když se uváží, že první texty jsem napsal už počátkem let sedmdesátých, nejde zase o tak závratné číslo. Tím částečně odpovídám i příznivcům mediálních drbů: Ano, jsem vskutku vcelku lenoch.

Nyní tedy, u příležitosti mých pětasedmdesátých narozenin, se můj nakladatel, ilustrátor a jak doufám i přítel Kameel Machart rozhodl vydat mi knížku další. Spolu s ním jsme se rozhodli vybrat do ní symbolicky sedmdesát pět textů, knižně dosud vesměs neuveřejněných.

Co z nich lze necvičeným okem vyčíst? Inu, především skutečnost, že texty nakyslé, vzpomínkové a mírně zasmušilé převážily nad těmi nasládlými, což lze připsat celkem přirozenému úbytku testosteronu na úkor dědské nevrlosti.

Dále fakt, že jsem se snažil uposlechnout opakovaných rad Jiříka Suchého, abych k té „poezii" přimíchal i více srandy. Že prý to vy, čtenáři, tak máte rádi, což já ostatně také.

Po určitém váhání jsme se odvážili použít i několika textů takzvaně politicky angažovaných, které ovšem podle mě patří vesměs do oné kategorie srandy.

A protože není vyloučené, že by tahle knížka mohla klidně být i mou poslední, připsal jsem řadu textů lidem, kteří pro mě v životě hodně znamenali a znamenají. Byl bych rád, kdyby dedikaci chápali jako takový pozdrav z daleké cesty. Pokud jsem na někoho zapomněl, což je víc než jisté, vymlouvám se na stav mého mozku, jemuž se odborně říká dementia senilis.

Za oněch čtrnáct let od Malého hejna se mi v životě leccos událo. Díky Machartovu nakladatelství a přispění berounských konšelů došlo k vydání mé prozaické prvotiny Ležela kočka s andělem. Osud mi také dovolil blíž se seznámit, a snad i spřátelit s Jiřím Suchým, bez něhož by česká písnička splynula s šedí dnešní popkultury, pracovat s nedoceněným fenoménem moderní muziky, totiž s Gabrielou Vermelho, a poznat spoustu dalších bezvadných kumštýřů. Jak by určitě řekla Ajrín Zlámalová: Živote, díky!

Tak to je všechno, co jsem vám chtěl na úvod říct. Vlastně ne! Na závěr jsem se rozhodl, věren svému původnímu povolání reklamního textaře, použít lstivého marketingového triku:

Vyhlašuju tedy: Po dobu jednoho roku od vydání této knihy zavazuju se každému, kdo mi v hospodě zarecituje či zazpívá alespoň jeden z mých textů, koupit panáka. (Doufám jen, že se do akce nezapojí například Alexandrovci či Sbor moravských učitelů.)

Váš autor

Sweet

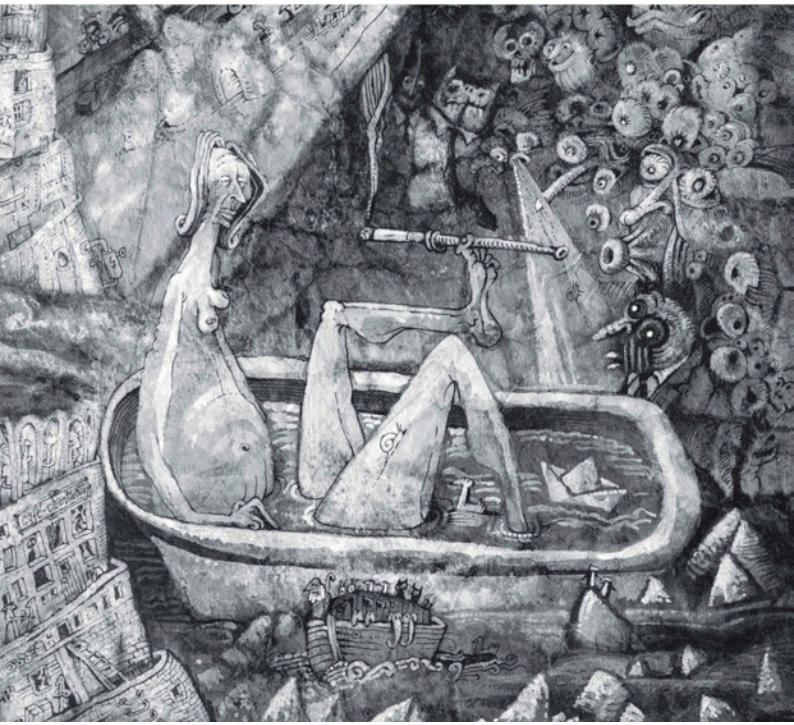

Praha v dešti

Asfalt si pod koly
zálibně pomlaskává.
Cizinci šveholí
a moje mokrá hlava
už vůbec nebolí,
to byste nevěřili.
Udělám cokoli,
co stopne tuhle chvíli!

Klobása ve stánku
nezodpovědně voní
tulákům do spánku.
A Václavovu koni
kytičku z heřmánku
dal kdosi pod kopyta…
Mám brýle z červánků
a na východě svítá.

Vibrafon deště
do ucha píseň hraje,
zahraj mi ještě,
ta píseň překrásná je!
Porodní kleště
dne tahají mě z noci,
Brouzdám se deštěm
a najednou mám pocit,

že je čas počátků
a zlo se mi jen zdálo,
že svět je v pořádku
a zla je na něj málo.
Na tvoji památku
si vypiju dvě piva…
Pak půjdu domů spát,
vždyť noc už dohořívá.

Cembalo

Sedí slečna u cembala, půvabná a nahá,
celou noc se milovala, a teď ji to zmáhá.
Sen jí ráno zaútočil na ospalá víčka,
její ztichlé modré oči lehký spánek hýčká.

Zdá se jí, že s milým hrají v Dvořákově síni,
v plném sále poslouchají samí bernardýni.
Pod motýlkem všichni mají malý soudek ginu.
Celý koncert proslintají – ač je od Martinů.

Dřímá slečna u cembala, taky trochu sliní.
Ráda by se milovala v Dvořákově síni
pod cembalem při Bachovi, i když taky slintá…
Možná je to, kdopak to ví, jen taková finta.

Letní nehoda

Když jsem plela prvosenky
na obecní zahrádce,
zalezly mi dvě housenky
– zní to jako v pohádce –
zalezly mi ty dvě mršky
zčistajasna pod mý svršky,
když jsem plela prvosenky.
Teď mě šimraj přesladce.

Že mám tričko děsně tenký,
je to vidět na látce
ústroje pro dorostenky,
kterej nosím do práce,
jak se ty dvě malý svině
na mých vnadách pilně činěj
v úžlabinách podprsenky
značky Gianni Versace.

Nechat zajít prvosenky
není žádná legrace!
V pátek musím splatit směnky
za to prádlo Versace.
Kdo mě těch dvou potvor zbaví,
aniž by byl vyzývavý,
toho pozvu na dvě sklenky,
k tomu budu lísat se!

Kvočna

Mravoličná

Stalo se to letos v létě někde u Opočna,
když jsem byla na výletě. Kropenatá kvočna
přeběhla mi přes ulici jako černá kočka.
Nezůstala na krajnici, nemohla se dočkat,

až se zmocní na asfaltu rozjetýho brouka.
Sezobla ho v děsným kvaltu, začla na mě koukat
skrz přední sklo jaguáru zbohatlíka Grešla.
Navázala kontakt oční… pak ta chvíle přešla,

já však jsem se dovtípila, že je to má sestra.
Z bouráku jsem vystoupila. A hned od Silvestra
už se ani nepodívám na bohatý hejsky.
A provdám se za Dušila, neboť chrání pejsky.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy A zase zkusíš ráno vstát.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.